Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi
The Journal of International Social Research
Cilt: 4 Sayı: 17 Volume: 4 Issue: 17
Bahar 2011 Spring 2011
www.sosyalarastirmalar.com.

OSMANLI MİMARLIĞINDA XVI. YÜZYILIN ÖNEMLİ BİR BANİSİ: YEMEN FATİHİ GAZİ SİNAN PAŞA VE CAMİLERİ

A MAJOR PATRON/BANİ AT THE OTTOMAN ARCHITECTURE IN THE SIXTEENTH CENTURY: THE CONQUEROR OF YEMEN GAZI SİNAN PASHA AND HIS MOSQUES

Nurcan YAZICI*

Özet

Osmanlı tarihinde, XVI. yüzyılın önemli devlet adamlarından biri olan Sinan Paşa (1520 civ.-1596), Yemen'in fethini gerçekleştirmesi, beş defa sadrazamlığa getirilmesi yanında serveti ve yaptırdığı mimari eserleri ile ünlüdür. Sinan Paşa birçok cami, ticari yapı ve hayır eseri yaptırmış ve bunları vakıflarla desteklemiştir. Bir bani olarak, Osmanlı coğrafyasının her tarafında pek çok cami yaptırtmıştır. İstanbul, Bursa, Malatya, Selanik, Kahire, Akka, Şam, Hasköy, Üsküp gibi merkezlerdeki eserleri bunlar arasında sayılabilir. Bu çalışma kapsamında, Sinan Paşa'nın, bani olarak Osmanlı mimarlığındaki rolü ve yaptırmış olduğu camileri ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Osmanlı Mimarisi, Sinan Paşa, Cami.

Abstract

Sinan Pahsa (circa 1520–1596), known as one of the important statesmen of the sixteenth century at the Ottoman history, carried out the conquest of Yemen and had been appointed to the grand viziership five times. Furthermore being a very wealthy man, he ordered the construction of many religious and commercial buildings, and established *vaqfs* for each of them. As a patron he built many mosques in several territories of the Ottoman Empire, which are located in Istanbul, Bursa, Malatya, Thessalaniko, Cairo, Akka, Damascus, Haskoy, and Uskub. In this paper the role of Sinan Pasha as a patron of the Ottoman architecture is discussed and the mosques he had constructed are introduced.

Key Words: Ottoman Architecture, Sinan Pasha, Mosque.

Giriş

Osmanlı tarihinde, Sinan Paşa adıyla birçok devlet adamının olduğu bilinmektedir. XVI.yüzyılın ikinci yarısında hizmet vermiş olan Sinan Paşa, Yemen Fatihi Gazi Sinan Paşa ya da Koca Sinan Paşa olarak tanınmaktadır. Yemen'in fethini gerçekleştirmesi, beş defa sadrazamlığa getirilmesi yanında serveti ve bu servetinin büyük bir kısmını hayır eserlerine harcamış olmasıyla ün yapmış olan Sinan Paşa, Osmanlı mimarlığında bani olarak önemli bir rol oynamış ve birçok eser yaptırmıştır. Bunlar arasında yaptırmış olduğu camiler çoğunluğu oluşturmaktadır.

* Yrd. Doç. Dr., Mimar Sinan Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Sanat Tarihi Bölümü.

Sinan Paşa'nın Yaşamı

XVI.yüzyılda yaşamış birçok Sinan Paşa olmakla birlikte, özellikle III.Murad döneminde ön plana çıkan ve Yemen Fatihi, Gazi, Koca gibi ön tanımlamalarla tanınan Sinan Paşa, Arnavutluk'ta, 1520'lerde doğmuştur (Resim 1). Tarihi kaynaklar ve incelenen vakfiyeleri Sinan Paşa'nın yaşamı hakkında bilgi vermektedir.[1] Sinan Paşa, Abdurrahim'in oğlu olan Ali adındaki Arnavut bir köylünün çocuğu olarak dünyaya gelmiştir; vakfiyelerinde *"Sinan Paşa bin Ali bin Abdurrahman"* olarak geçmektedir. Vezirlik yapmış ve 1539'da vefat etmiş olan Ayas Paşa'nın kardeşidir. Sinan Paşa'nın Yavuz Sultan Selim'in kızının kızıyla evlendiği; Mehmed Paşa adında bir oğlu olduğu, Emine, Hatice ve Hüma adında üç kızının bulunduğu; oğlundan Ayşe isimli bir torununun olduğu, özel hayatına dair ulaşılan bilgilerdir (İpşirli, 2002: 137; Bayram, 1999: 163-164; Öz, 1936: 171-193). Peçevi tarihinde, III.Murad dönemi sadrazamları tanıtılırken Sadrazam Koca Sinan Paşa hakkında da birtakım bilgilere yer verilmiştir. Paşa'nın Arnavut soyundan geldiği, Ayas Paşa'nın küçük kardeşi ve Mahmud Paşa'nın ağabeyi olduğu; Mısır, Şam ve Halep gibi seçkin vilayetlerde valilik yaptıktan sonra vezirliğe yükseldiği; Yemen ve Aden'in fethine gönderildiği belirtilmiştir. Peçevi, malının çokluğundan dolayı halkın onu simya bilimini öğrenmiş biri olduğunu düşündüğünü de yazar (Peçevî İbrahim Efendi, 1999: 14-15, 60-61).

Sinan Paşa, küçük yaşta Osmanlı sarayına alınarak yetiştirilmiş; Kanuni Sultan Süleyman döneminde sarayın çaşnigirbaşılığına kadar yükselmiştir. Malatya, Kastamonu, Gazze, Nablus sancak beyliklerinde; Erzurum, Halep ve 1567'de Mısır beylerbeyliğinde bulunmuştur. 1569'da Aden ve Sana'yı alarak Yemen Fatihi olmuş; 1571'de tekrar Mısır beylerbeyliği görevine getirilmiştir. 1573 yılı mayısına kadar bu görevde kalmış, daha sonra kubbe vezirliği payesiyle Divan-ı Hümayun'a gelmiş; 1575'te Tunus'un alınmasındaki başarısından dolayı dördüncü vezirliğe yükseltilmiştir. 25 Ağustos 1580'de sadrazamlığa getirilmiş; iki yıl bu görevde kaldıktan sonra Aralık 1582'de, İran Seferi'ndeki başarısızlığından dolayı azledilmiş ve Malkara'ya gönderilmiştir. Burada dört yıl kaldıktan sonra 1586'da Şam beylerbeyi olarak atanmıştır. Sadrazam Siyavuş Paşa'nın azli üzerine Nisan 1588'te ikinci kez sadrazamlık görevine getirilmiştir. Bu defa iki yıl kadar bu makamda kaldıktan sonra azledilerek tekrar Malkara'ya gönderilmiştir. Ocak 1593'te üçüncü defa sadrazamlık makamına getirildiğinde Macaristan Seferi'ne çıkmış ve bu sefer sırasında Uzuncaova'da cami, han, hamam gibi yapılar yaptırmıştır (Ahmed Refik, 1996: 108). 1595 yılında tekrar sadaretten azledilmiş; kısa bir süre sonra aynı yıl dördüncü defa sadrazam olmuştur. Bu dönem sadaretinde Eflak Seferi'ne katılmış, yenilginin ardından, yaklaşık üç ay kaldığı sadaretten azledilmiş; çok kısa süre sonra aynı yıl, beşinci defa sadrazam olmuştur. Bu son sadareti, 1596 Nisanında ölümü üzerine beş ay kadar sürmüştür.

Sinan Paşa, son sadrazamlığı sırasında, Eflak'a sefer hazırlıkları yaparken, Nisan 1596 tarihinde vefat etmiştir. Çarşıkapı civarında, Divanyolu'ndaki mimar

[1] Sinan Paşa'nın yaşamı hakkında bakz. Şerafettin Turan (1988). "Sinan Paşa", *İslam Ansiklopedisi*, C. X, İstanbul: s. 670-675; Hulûsi Yavuz (2003). *Yemen'de Osmanlı İdaresi ve Rumûzi Tarihi*, Ankara: TTK, s. CXXXI-CXXXIII; Ahmed Refik (2005). *Osmanlı Kumandanları*, (Sadl. D. Gürlek), İstanbul: s. 99-113; Mehmet İpşirli (2002). "Koca Sinan Paşa", *İslam Ansiklopedisi*, C. 26, İstanbul: s. 137-140.

Sinan Paşa Camii (Kahire)

4176 SWELIM, M. Tarek, 'An Interpretation of the Mosque of Sinan Pasha in Cairo'. *Muqarnas* (Leiden. The Netherlands), Vol.10, 1993, pp.98–107

18 EKİM 1999

T.C.
YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ARKEOLOJİ VE SANAT TARİHİ ANABİLİM DALI
SANAT TARİHİ BİLİM DALI

MISIR'DA OSMANLI DEVRİ MİMARİSİ

DOKTORA TEZİ

DANIŞMAN
Prof. Dr. Abdüsselâm ULUÇAM

HAZIRLAYAN
Ahmet Ali BAYHAN

VAN - 1997

KATALOG NO : 5.1.9.
YAPININ ADI : SİNAN PAŞA CAMİİ
BULUNDUĞU YER : Kahire / Bulak Semti'nde Camiu's-Sinaniyye Caddesi'nde bulunmaktadır (Çiz. 2).
TESCİL NO : 349
RESİM : 80-92
ÇİZİM : 13-15
İNCELEME TARİHİ : 07.01.1996

TARİHÇESİ: Cami Sinan Paşa[91] tarafından 979/1571 senesinde yaptırılmıştır.[92] 1913 yılında büyük bir onarım geçiren[93] yapı, Kral Faruk I zamanında başta kubbesi olmak üzere bazı kısımları yenilenmiş ve önündeki cadde açılmıştır.[94] 1983 yılında tekrar restore edilmiştir.[95]

YAPININ İNCELENMESİ:

a-Genel: Tek kubbeli planıyla Osmanlı tarzında inşa edilmiş Kahire'deki ikinci camidir. Yapı düzgün kesme taştan bina olunmuştur. Orijinaldeki gibi Nil kenarında etrafı duvarlarla çevrili büyük bir bahçe içindedir. İki bahçe girişi vardır. Bunlardan doğudaki 1902 yılında yıkılmıştır.[96] Cami dıştan 27x35 m ölçülere sahiptir (Res. 80).

b-Cepheler:

Güneydoğu Cephe: Güney köşede kare şekilli minare kaidesi yer almaktadır. Cephenin iki ucunda iki şey yüzeysel dikdörtgen niş içinde birer dikdörtgen pencere açılmıştır. Nişler mukarnas dizileriyle nihayetlenmektedir. Orta bölümde ise mihrabın üzerinde bir yuvarlak ile iki yanında mukarnaslı birer yüzeysel dikdörtgen niş içinde demir parmaklıklı birer dikdörtgen pencereye yer verilmiştir. Cephe bitki motifli dendanlarla nihayetlenmektedir (Res. 81).

Kuzeybatı, güneybatı ve kuzeydoğu cepheleri düzenleme itibarıyla aynıdır. On altı taş ayak ile aralarındaki on beş sekizgen veya yuvarlak şekilli mermer sütunların taşıdığı 28 sivri kemerle dışarı açılan bir revakla kuşatılmıştır (Çiz. 15). Girişlerin karşısında üç kemerli girişler açılmış olup ortadaki daha büyük yanlardakiler küçük olarak yapılmıştır. Kemerlerin etrafı zencirek motifleriyle çevrilmiştir. Hemen üstlerinde de birer tane gülbezek şeklinde pencereye yer verilmiştir. Her üç cephe de kemerlerin bulunduğu kısımlarda taç şeklinde, diğer taraflarda alçak dendanlarla son bulmaktadır (Res. 80, 82-83). Yuvarlak pencerelerin bazılarında ' الله ' yazılıdır. Ayrıca caminin güneybatı cephesinde

---

[91] Koca Sinan Paşa, Arnavutluk'ta dünyaya gelmiştir. Malatya, Kastamonu, Gazze, Trablus ve Şam Mirlivalıklarından sonra Erzurum ve Halep Beylerbeyliği yapmıştır. 975/1567'de Mısır valisi, 977/1569'da Yemen Serdarı, 979/1571'de ikinci defa Mısır valisi oldu. 980/1574'te Tunus'taki Halku'l-Vadi Kalesi'nin fethine katılmıştır. 1580'de Sadrazam, 1586'da Şam valisi, 1592'de üçüncü defa Sadrazamlığa getirilmiştir. 1596'da dördünce defa sadrazam olan Sinan Paşa aynı yıl 90 yaşında vefat etmiştir. İstanbul/Çarşıkapıda kendi adıyla anılan külliyesindeki türbede gömülüdür. Bu camiden başka Bulak'ta bir hamamla bir han, İskenderiye'de cami, çarşı ve hamamdan oluşan bir külliye, Suveyş'te bir han, Benî Suveyf'te bir hamam, İstanbul/Çarşıkapı'da bir külliye, Yemen ve Selanik'te birer cami ile Mekke'de bir çeşme ve bunların devamı için birçok vakıf tesis etmiştir. M. Süreyya, a.g.e., III, s.109-110; Ş. Turan; "Sinan Paşa, Koca" Mad., İ.A., X, İstanbul, 1979, 670; Muhammed, a.g.e., V, s.133-137; Mübarek, a.g.e., V, s.49-51.

[92] Fihrisu'l-Âsâr.., s.7; Atia, a.g.e., s.44; Muhammed, a.g.e., V, s.138; Abdulvahhab, a.g.e., s.303; Williams, a.g.e., s.261; Godfrey, a.g.e., s.312; Yetkin, a.g.e., 1954, s.283; Abouseif, a.g.e., 1996, s.161-162; Samih, a.g.e., s.55-56; Aslanapa, a.g.e., s.265; d'Avennes, a.g.e., s.121; Meinecke, a.g.e., s.149.

[93] Atia, a.g.e., s.48.

[94] Abdulvahhab, a.g.e., s.305.

[95] Williams, a.g.e., s.212.

[96] Abdulvahhab, a.g.e., s.303.

T.C.
YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ARKEOLOJİ VE SANAT TARİHİ ANABİLİM DALI
SANAT TARİHİ BİLİM DALI

MISIR'DA OSMANLI DEVRİ MİMARİSİ

DOKTORA TEZİ

DANIŞMAN
Prof. Dr. Abdüsselâm ULUÇAM

HAZIRLAYAN
Ahmet Ali BAYHAN

VAN - 1997

KATALOG NO : 5.1.44.
YAPININ ADI : SİLAHTAR SÜLEYMAN AĞA CAMİİ
BULUNDUĞU YER : Kahire / Muiz Li-Dinillah Caddesi'nde[366] bulunmaktadır[367] (Çiz. 2).
TESCİL NO : 382
RESİM : 319-358
ÇİZİM : 44-45
İNCELEME TARİHİ : 03.01.1996

TARİHÇESİ: Cami Silahtar Süleyman Ağa[368] tarafından 1253-1255/1837-1839 yılları arasında yaptırılmıştır.[369] Kral Faruk I zamanında yapının içinde ve avlusunun kemerleri ile kubbelerinde önemli tamirlerin gerçekleştirildiği sanılmaktadır.[370]

KİTABELER: Güneydoğu cephesindeki giriş üzerinde mevcut dört satırlık Osmanlıca kitabe bulunmaktadır[371] (Res. 321, K. 1):

1.

مفخر اهل همم یعنی سلیمان اغا — که اودر کان کرم صاحب عز سرمد
سابقا اولدی سلحدار خد یوا عظم — شمدی دعواتی ایله ایتمده سعی بیحد
یابدی نوطرحله بو جامع دلجو اثری — صرف نقد ینه همتله اوذات ارشد
ایتدی تاریخنی املادل ارباب خلوص — "جامع فیض اله اولدی بو والا معبد" [372] سنة ١٢٥٥

Okunuşu: Mefhar-i ehl-i himem ya'nî Süleyman Ağa
Ki odur kân-ı kerem sâhib-i 'izz-i sermed.

Sâbikan oldu Silahdâr-ı Hidivvi-'Azam
Şimdi da'vâtı ile itmede sa'y-ı bî-had.

Yapdı nev-tarhla bu câmi-i dil-cû eserî
Sarf-ı nakdine himmet ile o zât-ı erşed.

İtdi târihini imlâ dil-i erbâb-ı hulûs
"Câmi feyzle oldu bu vâlâ-ma'bed".
Sene 1255/1839.

YAPININ İNCELENMESİ:

a-Genel: Düzgün kesme taştan yapılmış olan cami fevkanî tarzdadır. Kalem gibi ince minaresiyle dikkat çeken cami Memlûk ve Osmanlı üslûbunun birleştiği bir plan göstermesi açısından ilgi uyandırmaktadır (Res. 319).

---

[366] Mübarek camiyi Haranfuş Caddesi'nde zikretmektedir. Bu cadde Beyne'l-Kasreyn Sebil-Küttabı'ndan başlayıp, Şaranî Sokağı'nda son bulmaktadır. Uzunluğu 390 metredir. Bkz. Mübarek, a.g.e., III, 1983, s.131, 134.

[367] Williams, a.g.e., s.202; Ferğali, a.g.e., s.219.

[368] Mehmet Ali Paşa'nın emirlerinden birisi olup önemli görevler gördükten sonra "Silahtar" vazifesine atanmıştır. 1260/1844 senesinde vefat etmiştir. Bkz. Mübarek, a.g.e., V, 1986, s.41-42; Ferğalî, a.g.y.; Abdulvahhab, a.g.e., s.360; Muhammed, a.g.e., s.311.

[369] Fihrisu'l-Âsâr.., s.8; Abdulvahhab, a.g.y.; Williams, a.g.y.; Ferğalî, a.g.y.; Muhammed, a.g.y.; Mübarek, a.g.e., III, s.134; V, s.40; Abouseif, a.g.e., s.167-168.

[370] Abdulvahhab, a.g.e., s.362; Ferğalî, a.g.e., s.221.

[371] Akkuş, a.g.m., s.387.

[372] Tırnak içindeki cümle ebced hesabıyla 1253/1837 tarihi olan inşasına başlangıç senesini vermektedir.

Muqarnas, 10, 1993 Leiden, 98-107

182090

Dergi / Kitap
Kütüphanede Mevcuttur

M. TAREK SWELIM

AN INTERPRETATION OF THE MOSQUE OF SINAN PASHA IN CAIRO

The mosque of Sinan Pasha was built in 979 (1571–72) at the port of Bulaq in Cairo.[1] It was the fifth major religious building erected by the Ottomans after conquering Egypt in 1517. This study will describe and evaluate the architecture, decoration, and socio-religious interactions of this mosque.[2]

Sinan Pasha ibn ᶜAli ibn ᶜAbd al-Rahman[3] was of Albanian origin, born around 1520,[4] and raised among the elite group of janissaries, the *devshirme*. He attained high ranks at the Ottoman court and was appointed governor of many important cities in the empire. On 24 Shaᶜban, 975 (23 February 1568), Sinan Pasha became *wālī* (governor) of Egypt.[5] His first tenure was shortlived, lasting for only nine and a half months. On 13 Jumada al-Akhira, 976 (3 December 1568), he was re-called to take command of a campaign in Yemen to overthrow the Zaydis.[6] Several years later, on 1 Safar 979 (25 June 1571), he was appointed *wālī* of Egypt for the second time.[7] This time he ruled for one year and ten months, until Dhu'l-Hijja, 981 (April 1573),[8] when he was ordered to lead another campaign against the Spaniards at Halq al-Wadi in Tunisia. In the following year, he commanded a third successful campaign, this one against Georgia.[9] These victories promoted Sinan Pasha to the position of *ṣadr al-aᶜẓam* (grand vizier), a post he was appointed to five times between 1580 and 1595.[10] In the same years he led two campaigns into Hungary and Wallachia.[11]

Sinan Pasha died in 1595 at the age of eighty, and was

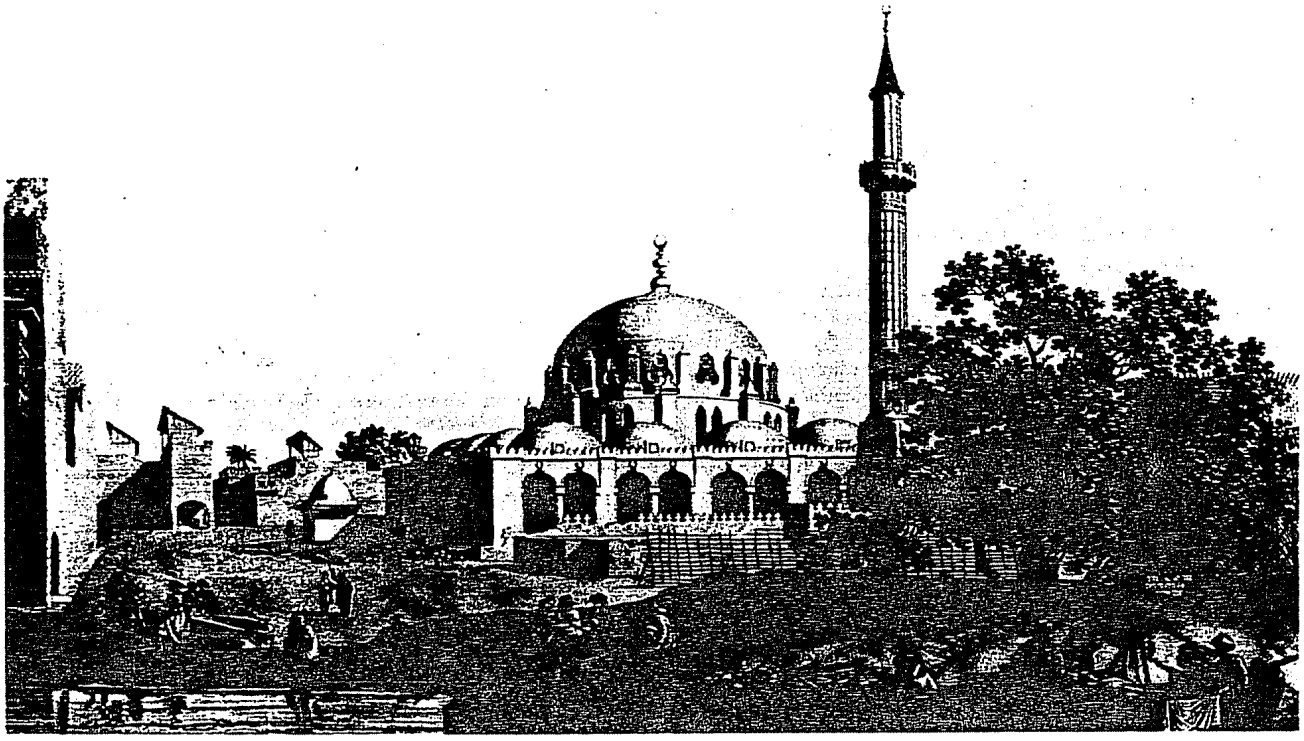

Fig. 1. Cairo. The mosque of Sinan Pasha. (From the *Description de l'Égypte*, pt. 1 [1809–28], pl. 25)

18 EKİM 1993

Abdullah Atia ABDÜLHAFİZ
Osmanlı döneminde İstanbul ile Kahire arasında mimari etkileşimler. (İ.Ü. Sos.Bil.Ens. Sanat Tarihi Doktora Tezi)
I.Mehm. İstanbul-1994, s.439-48. DN: 51235

182090

2- Sinan Paşa Camii

Bu cami, Yemen fatihi lakabı ile tanınan Osmanlı valisi Sinan Paşa tarafından yaptırılmıştır. Sinan Paşa, Arnavutluk'ta, Luma eyaletinde dünyaya gelmiştir. Ancak elimizde doğum tarihine ilişkin kesin bir bilgi olmamasına rağmen 1520 yılında doğduğu tahmin edilmektedir(100). İlk önce Erzurum'a vali olarak atanan Sinan Paşa, oradan Halep'e vali olarak gönderilmiş, oradan da H. 975/M. 1567 yılında Mısır valiliğine getirilmiştir. Mısır'a varışının ardından Yemen'de bir isyan patlak vermiş ve Sinan Paşa komutasındaki askeri bir birlik tarafından bastırılmıştır. Bu isyanın bastırılması neticesinde Yemen tamamiyle fethedilmiş ve beraberinde birçok ganimetle Yemen fatihi olarak İstanbul'a dönmüştür. Böylece "Yemen Fatihi" ünvanını kazanmıştır(101). Osmanlı devletine çok büyük hizmetleri olan Sinan Paşa, Kanunî Sultan Süleyman II. Selim ve III. Murad devirlerini içine alan uzun bir müddet yaşamıştır. 90 yıla varan uzun ömrü neticesinde Koca Sinan Paşa ünvanı ile tanınmıştır. 1574 yılında Tunus'taki Halkü'l-vadi kalesini fethetmiştir. 1580 yılında da sadrazamlığa getirilmiş ve iki yıl müddetle bu görevde kaldıktan sonra azledilip sürgüne gönderilmiştir. 1586 yılında Şam valisi atanmış 3 yıl bu görevde kaldıktan sonar ikinci defa sadrazamlık görevine getirilmiştir. 1592 yılında da üçüncü defa bu göreve tayin edilmiştir. Bu görevinde ancak 1 yıl kalabilmiş ve sultan III. Mehmet tarafından azledilip Malkara'ya sürgüne gönderilmiş sonra 1596 yılında dördüncü defa sadrazamlık görevine getirilmiş, tekrar azledilmiştir(102). 1596 yılında öldüğünde 90 yaşında idi. Şu anda, İstanbul Çarşıkapı'da, kendisi tarafından yaptırılmış olan ve kendi adı ile anılan medresesinin haziresindeki türbesinde medfundur. Sinan Paşa iki kere Mısır valiliğine

آثار القاهرة الإسلامية في العصر العثماني/ إشراف وتقديم أكمل الدين احسان اوغلى؛ إعداد محمد أبو العمايم.-
استانبول: مركز الأبحاث للتاريخ والفنون والثقافة الإسلامية باستانبول، ٢٠٠٣م.
(١ جـ: ٥٤٠،١٥، XV ص): صور، مخططات، خرائط؛ ٢٩ سم - (سلسلة التاريخ والثقافة التركية في مصر: ١)
ISAMON: 98727.
720.962
EMA.A
182 090
Simon Pasa Camii

(١٨)

مسجد سنان باشا

رقم الأثر: ٣٤٩ التاريخ : ٩٧٩هـ/١٥٧١م

الموقع: ٤٠ شارع جامع السنانية ببولاق بالقاهرة.

جامع سنان باشا ببولاق

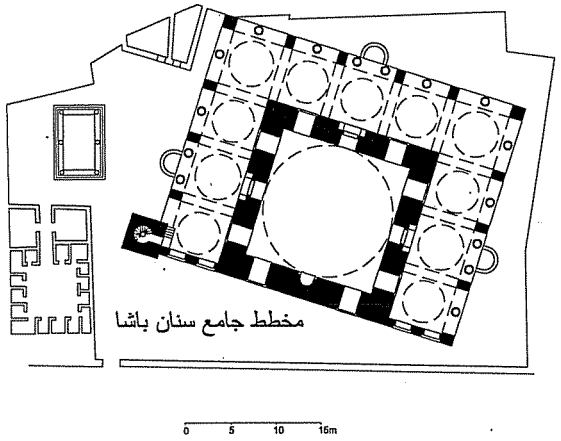
المنشئ: سنان باشا والي مصر في عهد السلطان العثماني سليم الثاني.

ويعتبر مسجد سنان باشا ببولاق ثاني مسجد في مصر يبنى على الطراز العثماني، والمسجد الأول هو مسجد سليمان باشا بالقلعة (سارية الجبل).

وتصميم مسجد سنان باشا:

عبارة عن مربع كبير مغطى بقية هائلة مبنية بالحجر من الداخل ومكسوة بالآجر والبياض من الخارج، ذات منطقة انتقال على غرار القباب المملوكية الكبيرة مثل قبة الرفاعية وقبة يشبك (الفداوية) وقبته الأخرى بجوار قصر القبة وقبة الدمرداش وغيرها.

وهي على هيئة عقد مداييني في كل ركن من أركان القبة محاط بعقد مخموس عاتق. وهذا العقد المداييني على هيئة ما يعمل في مداخل المساجد له عمق مقبى بالفص العلوي مقرنصات وكلمة الله ملبسه في القبوة. ويعلو هذه المنطقة مرحلتان السفلى مثمنة من الخارج بها شبابيك مزدوجة معقودة، وعند ناصية كل ضلع توجد دعامة، ومن الداخل عبارة عن مضلع من ١٦ ضلعاً به شبابيك دائرية ومضاهيات على التوالي. أما المرحلة العليا وتمثل رقبة القبة فيوجد أسفلها من الداخل ممر محمول على مقرنصات، وله درابزين تطل عليه شبابيك رقبة القبة من الجص والزجاج قريبة الشبه بشبابيك قبة السيدة رقية الفاطمية[1]. ويوجد فيما بين الشبابيك من الخارج دعامات،

مخطط جامع سنان باشا

(١) حسن عبد الوهاب، تاريخ المساجد الأثرية، جـ ١، ص ٣٠٢-٣٠٥.

03 EYLUL 2004
ص. ٨٧-٩٣.